

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 08.07.1970, sp. zn. 3 Tz 9/70, ECLI:CZ:NS:1970:3.TZ.9.1970.1

Číslo: 35/1970

Právní věta: II. Je-li třeba vyšetřit duševní stav obviněného, přiberou se k tomu vždy dva znalci z oboru psychiatrie (§ 116 odst. 1 tr. ř.). Má-li soud pochybnosti o správnosti jejich znaleckého posudku, postupuje podle § 109 tr. ř., to je požádá nejprve znalce o vysvětlení, a kdyby to nevedlo k výsledku, přiberou znalce jiné. Postup podle § 109 tr. ř. nemůže nahradit tím, že přečte znalecký posudek jiných znalců v jiné trestní věci téhož obviněného. Přečtení takového posudku není důkazem znaleckým ve smyslu § 105 a násl. tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 08.07.1970

Spisová značka: 3 Tz 9/70

Číslo rozhodnutí: 35

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Znalci

Předpisy: 141/1961 Sb. § 105

§ 109

§ 116 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 35/1970 sb. rozh.

I. V případech, kdy se překrývají formální znaky trestného činu i přečinu - jak je tomu zejména u činů proti majetku, pokud škoda nepřevyšuje 1500,- Kčs - je třeba ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 tr. zák. a § 1 zák. č. 150/1969 Sb. o přečinech podle konkrétních okolností případu určujících stupeň nebezpečnosti činu pro společnost a uvedených v § 3 odst. 4 tr. zák. posoudit, zda skutek je trestným činem nebo přečinem.

Za okolnost, která zvyšuje společenskou nebezpečnost činu na stupeň nebezpečnosti trestného činu, nelze ovšem považovat jakoukoliv okolnost, nýbrž jen takovou, která stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zvyšuje výraznějším způsobem, tedy do té míry, že společenská nebezpečnost spáchaného činu převyšuje obvyklou (typovou) nebezpečnost přečinu. Nelze však přitom hodnotit takovou okolnost izolovaně a bez souvislosti se všemi ostatními okolnostmi, které určují stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (§ 3 odst. 4 tr. zák.).

II. Je-li třeba vyšetřit duševní stav obviněného, přiberou se k tomu vždy dva znalci z oboru psychiatrie (§ 116 odst. 1 tr. ř.). Má-li soud pochybnosti o správnosti jejich znaleckého posudku, postupuje podle § 109 tr. ř., to je požádá nejprve znalce o vysvětlení, a kdyby to nevedlo k výsledku, přibere znalce jiné. Postup podle § 109 tr. ř. nemůže nahradit tím, že přečte znalecký posudek jiných znalců v jiné trestní věci téhož obviněného. Přečtení takového posudku není důkazem znaleckým ve smyslu § 105 a násl. tr. ř.

III. Pojem „trestné činy téže povahy“ ve smyslu § 41 písm. b) tr. zák. nelze ztotožnit s pojmem „trestné činy téhož druhu“. Vlastnost, odůvodňující zařazení určitého trestného činu pod pojem „trestné činy téhož druhu“ je dána druhovými rysy individuálních objektů, tedy již určitou právní kvalifikací bez ohledu na konkrétní okolnosti případu. Naproti tomu kategorie „trestných činů téže povahy“ je pojmově vytvářena takovými společnými rysy trestných činů, které nejsou určovány zákonnými znaky, nýbrž konkrétními okolnostmi jednotlivých skutků charakterizujícími pohnutku nebo způsob jednání.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 8. července 1970, [3 Tz 9/70.](#))

Nejvyšší soud ČSR zrušil ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR ohledně obv. P. M. rozsudek krajského soudu v Plzni ze dne 13. 1. 1970 sp. zn. 4 To 266/69 a rozsudek okresního soudu v Plzni-sever ze dne 4. 11. 1969 sp. zn. T 113/69 a tomuto okresnímu soudu přikázal, aby věc obv. P. M. znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Okresní soud uznal obviněného P. M. vinným, že

1. ve společnosti s dalšími spoluobviněnými a jinými osobami v době od 18. do 21. 11. 1968 u Komařic se vloupal do chaty V. P., kde odcizili různé věci v ceně nejméně 1469,- Kčs, přičemž poškozením zařízení chaty, v níž se dva dni zdržovali, způsobili majiteli škodu v přesně nezjištěné výši, dále do chaty M. L., kde nic neodcizili, ale vloupáním způsobili na chatě škodu nejméně Kčs 70,- a do chaty J. H., kde rovněž nic neodcizili, ale poškozením chaty způsobili škodu nejméně Kčs 215,-;

2. v noci z 23. na 24. 11. 1968 se s dalším obviněným vloupal do školní jídelny ZDŠ v Třemošné, kde odcizili různé potraviny v ceně Kčs 357,94 a na zařízení jídelny způsobili další škodu Kčs 45,40;

3. v tutéž dobu tamtéž se vloupal s dalším obviněným do prodejny tabáku podniku Potraviny Plzeň, závod 3-06, kde odcizili věci v ceně Kčs 279,80, přičemž způsobili další škodu Kčs 49,30;

4. dne 7. 3. 1969 s dalším obviněným v restauraci v Třemošné učinivše za jídla a nápoje útratu Kčs 69,10 bez zaplacení utekli a téhož dne v Rybnici učinivše v restauraci Jednota útratu Kčs 18,50, rovněž ji nezaplatili a utekli;

5. dne 13. 3. 1969 s dalším obviněným v Chomutově ze šatny SVVŠ odcizili ke škodě J. H. a J. S. dvě laminové bundy v úhrnné ceně 1100,- Kčs, ke škodě J. Z. laminový plášť v ceně Kčs 500,- a ke škodě F. K. kozačky v ceně Kčs 120,-;

6. v noci na 23. 11. 1968 se obviněný sám v Horní Bříze vloupal do auta J. M., z něhož odcizil kabát a šálu P. K. v ceně Kčs 725,-, přičemž na auto způsobil škodu vloupáním Kčs 110,50;

7. dne 5. 3. 1969 obviněný ve společnosti jiných osob v Plzni v restauraci na třídě L. Svobody učinivše útratu za jídla a nápoje Kčs 31,20 bez zaplacení odešli, téhož dne v restauraci Šumava nezaplatili útratu za jídlo a nápoje Kčs 105,40, dne 6. 3. 1969 v restauraci U Zajíců nezaplatili útratu Kčs 62,70 a téhož dne v družstevní restauraci na Letné v Plzni nezaplatili útratu Kčs 63,-;

čímž se měl obviněný dopustit ad 2., 3., 4., a 7. trojnásobného trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), c) tr. zák., ad 1., 5., 6. dílem dokonaného, dílem nedokonaného trojnásobného trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. a podle § 8 odst. 1, § 247 odst. 1 tr. zák. v souběhu s trestným činem neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák., a to u trestných činů podle § 132 odst. 1 a § 247 odst. 1 tr. zák. jako zvláště nebezpečný recidivista podle § 41 písm. b) tr. zák.

Za to byl obviněný odsouzen podle § 132 odst. 1 tr. zák. a § 42 odst. 1 tr. zák. s přihlédnutím k § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř a půl roku. Podle § 39 odst. 2 písm. c) tr. zák. byl obviněný zařazen do třetí nápravně výchovné skupiny pro výkon trestu odnětí svobody. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla vyslovena povinnost obviněných nahradit poškozeným škodu trestnými činy způsobenou v částkách ve výroku rozsudku soudu prvního stupně uvedených.

Krajský soud v Plzni k odvolání obviněného P. M. zrušil rozsudek soudu prvního stupně ohledně tohoto obviněného podle § 258 odst. 1 písm. b), d), f) tr. ř. v celém rozsahu a uznal ho vinným, že:

I. ve společnosti s dalším obviněným a dalšími osobami v noci z 23. na 24. 11. 1968 v Třemošné se vloupal do školní jídelny, kde odcizil potraviny v ceně Kčs 357,94 a na zařízení způsobil škodu Kčs 45,40 a tamtéž se vloupal do prodejny tabáku podniku Potraviny Plzeň, kde odcizil věci v ceně 279,80 a způsobil vloupáním škodu Kčs 49,30;

II. ve společnosti s dalším obviněným 7. 3. 1969 v restauraci v Třemošné udělavše za jídla a nápoje útratu Kčs 69,10 bez zaplacení utekli a v restauraci v Rybnici nezaplatili útratu Kčs 19,50;

III. ve společnosti dalšího obviněného a jiných osob v době od 18. do 21. 11. 1968 u Komařic se vloupal do chaty V. P., kde odcizil věci nejméně za Kčs 1469,- a vloupáním a dalším užíváním chaty způsobil další škodu v nezjištěné výši, do chaty M. L., kde vloupáním způsobil škodu nejméně Kčs 219,-, ve společnosti s dalším obviněným 13. 3. 1969 v Chomutově v šatně SVVŠ odcizil ke škodě J. H. a J. S. dvě laminové bundy v ceně Kčs 1100,-, ke škodě J. Z. laminový plášť v ceně Kčs 500,- a ke škodě F. K. boty v ceně Kčs 120,-;

IV. sám v noci 23. 11. 1969 v Horní Bříze se vloupal do auta J. M., čímž způsobil škodu Kčs 110,50 a z auta odcizil ke škodě P. K. molitanový kabát a šálu v ceně Kčs 725,-,

Ve společnosti jiných osob 5. 3. 1969 v Plzni udělal za jídla a nápoje útratu v restauraci na tř. L. Svobody v částce Kčs 31,20, v restauraci Šumava útratu v částce Kčs 105,40, dne 6. 3. 1969 v restauraci U Zajíců útratu Kčs 62,70 a téhož dne v restauraci na Letné v Plzni útratu Kčs 63,-, ale tyto útraty nezaplatil, čímž spáchal

ad I. přečin proti majetku podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Sb.,

ad II. přečin proti majetku podle § 3 odst. 1 písm. c) téhož zákona,

ad III. dva trestné činy krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák.,

ad IV. přečin proti majetku podle § 3 odst. 1 písm. a), d) zák. č. 150/1969 Sb. a přečin proti majetku podle § 3 odst. 1 písm. c) téhož zákona

a za to byl odsouzen podle § 247 odst. 1 tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody na tři roky, který se podle § 39a odst. 3 tr. zák. vykoná ve třetí nápravně výchovné skupině.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl obviněný spolu s dalším obviněným uznán povinným zaplatit

poškozeným náhradu škody v částkách ve výroku rozsudku krajského soudu uvedených.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu ohledně obviněného P. M. podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona. V ní vytýká, že krajský soud nesprávně posoudil některé činy proti majetku, pokud jimi nebyla způsobena větší škoda než 1500,- Kčs, jako přečiny podle § 3 odst. 1 písm. a), c), d) zák. č. 150/1969 Sb. Poukazuje na to, že obviněný P. M. byl již v minulosti pro trestné činy proti majetku vícekrát potrestán. Tato skutečnost zvyšuje stupeň společenské nebezpečnosti činů proti majetku tak, že opakované útoky tohoto druhu zakládají trestný čin, i když způsobená škoda jednotlivě nedosahuje Kčs 1500,-. Dále krajský soud podle názoru stížnosti pro porušení zákona pochybil, když neuznal obviněného vinným, že trestných činů proti majetku se dopustil jako zvláště nebezpečný recidivista ve smyslu § 41 písm. b) tr. zák. V té souvislosti se zdůrazňuje, že obviněný byl již dříve vícekrát pro trestné činy proti majetku potrestán, takže jsou splněny podmínky pro to, aby byl ohledně těchto trestných činů proti majetku považován za zvláště nebezpečného recidivistu; k podpoře tohoto stanoviska jsou pak podrobně rozváděny všechny dřívější trestné činy, pro které byl obviněný odsouzen k nepodmíněným trestům odnětí svobody. Konečně stížnost pro porušení zákona brojí proti zhodnocení znaleckého posudku znalců psychiatrů. Poukazuje na provedený důkaz znalci dr. M. K. a dr. R. F., podle něhož obviněný netrpí takovou duševní poruchou, aby mohlo být usouzeno, že činy spáchal v důsledku zmenšené schopnosti ovládací či rozpoznávací. Měl-li krajský soud pochybnosti o znaleckém posudku proto, že v předchozích řízeních byly podány dva znalecké posudky odchýlné, bylo jeho povinností požádat o patřičná vysvětlení znalce. Nesprávný postup krajského soudu mimo jiné ovlivnil jeho úvahu v tom směru, že nepovažoval obviněného za zvláště nebezpečného recidivistu a použil ustanovení § 32 odst. 1 tr. zák. při uložení trestu. Generální prokurátor ČSR proto navrhl, aby tento nezákonný rozsudek krajského soudu ohledně obv. P. M. byl napraven postupem podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR na podkladě stížnosti pro porušení zákona přezkoumal správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, které mu předcházelo, a dospěl pak k těmto závěrům:

Krajský soud, který rozhodoval o odvolání obv. M. po 1. 1. 1970, správně také uvažoval, zda z hlediska ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. je třeba opakované činy obviněného proti majetku, případně některé z nich posoudit podle ustanovení § 3 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb. o přečinech, pokud výše způsobené škody nepřesáhla 1500,- Kčs. Ovšem právní závěry, jež při těchto svých úvahách krajský soud učinil, jsou vadné.

Základním nedostatkem krajského soudu v těchto směrech je, že nedocenil, že na opakované činy obviněného uvedené pod body I., II. a IV. napadeného rozsudku dopadají dvě právní normy; jednak ustanovení § 132 odst. 1 písm. a), c) tr. zák. a § 247 odst. 1 tr. zák., jednak s ohledem na výši způsobené škody u jednotlivých opakovaných činů ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), c) zák. č. 150/1969 Sb. o přečinech.

Zákonné znaky uvedených ustanovení trestního zákona a zákona o přečinech – pokud způsobená škoda nepřevýšila 1500,- Kčs – se tedy překrývají a na předmětnou trestnou činnost obviněného dopadají obě citované právní normy. Rozlišovací hledisko k posouzení, zda v takových případech jde o trestný čin nebo o přečin, je obsaženo v ustanoveních § 3 odst. 2 tr. zák. a § 1 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb. V těchto ustanoveních se důsledně promítá materiální pojetí protispoločenských činů, jakými jsou trestné činy a přečiny. Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je pak v konkrétním případě určován znaky uvedenými v § 3 odst. 4 tr. zák., které – s ohledem na ustanovení § 13 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb. – platí i pro hodnocení stupně společenské nebezpečnosti přečinu ve smyslu § 1 odst. 1 zákona o přečinech.

Je proto možno uzavřít, že v případech, kdy se překrývají formální znaky trestného činu i přečinu –

jak tomu je u trestných činů proti majetku, pokud škoda nepřevýšila 1500,- Kčs - je třeba ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 tr. zák. a § 1 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb. podle okolností konkrétního případu z hledisek uvedených v § 3 odst. 4 tr. zák. posoudit, zda skutek je trestným činem nebo přečinem.

Za okolnost, která zvyšuje společenskou nebezpečnost činu na stupeň nebezpečnosti trestného činu (materiální podmínka), nelze ovšem považovat jakoukoliv okolnost, nýbrž jen takovou, která stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zvyšuje výraznějším způsobem, tedy do té míry, že spáchaný čin převyšuje obvyklou (typovou) nebezpečnost přečinu. Za okolnost, která zvyšuje nebezpečnost činu pro společnost, je třeba považovat především recidivu pachatele, zejména, jde-li o recidivu vícenásobnou, která zvyšuje nebezpečnost osoby pachatele. Nelze však přitom hodnotit takovou okolnost izolovaně a bez souvislosti se všemi ostatními okolnostmi, které určují stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (§ 3 odst. 4 tr. zák.).

V dané věci jde o obviněného, který byl dříve třikrát odsouzen pro trestné činy proti majetku, a to - jak je patrné z připojených spisů - v letech 1963, 1964 a 1966 vesměs k nepodmíněným trestům odnětí svobody, které odpykal; z obsahu těchto spisů plyne, že šlo vždy o trestné činy proti majetku, které byly spáchány vloupáním, tedy stejným způsobem, jak tomu je v projednávané věci. Časový odstup mezi uvedenými odsouzeními je poměrně malý a obviněný se dopustil nyní celé řady útoku proti majetku poměrně krátce po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. To jsou vesměs okolnosti, které z hlediska osoby obviněného M. zvyšují takovou měrou stupeň nebezpečnosti spáchaných činů proti majetku, že je nelze posoudit jako přečiny, ale jako trestné činy.

Krajský soud uznal obviněného vinným též přečinem proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb. za to, že vloupáním do osobního auta J. M. poškodil vozidlo, což si vyžádalo opravu v hodnotě 110,50 Kčs. Pokud z něho odcizil věci v hodnotě 725,- Kčs, byla tato činnost posouzena jako přečin proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. a) téhož zákona; nesprávné právní posouzení tohoto skutku obviněného krajským soudem bylo rozvedeno již výše. Jestliže tento skutek obviněného zakládá trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák., potom způsobení další škody poškozením vozidla bude třeba hodnotit jako prostředek k odcizení předmětů v něm a nepůjde již o další samostatný trestný čin nebo přečin. V tomto směru je třeba uvážit, že obviněný nepoškodil vozidlo nad rámec potřeby vniknout do něho, a že způsobená škoda je v poměru k hodnotě odcizených věcí podstatně menší.

Krajský soud dále nesplnil povinnost uloženou mu ustanovením § 2 odst. 5 tr. ř. při objasňování duševního stavu obviněného. Již v přípravném řízení byl zkoumán duševní stav obviněného dvěma znalci psychiatry dr. F. a dr. K., kteří svůj posudek stvrdili před odvolacím soudem; podle tohoto posudku netrpí obviněný duševní poruchou, pro kterou by byla zmenšena jeho rozpoznávací nebo ovládací schopnost. Krajský soud však své skutkové a právní závěry o tento důkaz neopřel a vyslovil pochybnosti o jeho správnosti zejména s poukazem na skutečnost, že již ve dvou předchozích řízeních byly podány znalecké posudky jinými znalci, kteří dospěli jednoznačně k závěru, že u obviněného jde o změněnou (psychopatickou) osobnost, u které schopnost ovládat své jednání byla snížena. Krajský soud dále pak uvedl, že všechny znalecké dvojice dospěly ke stejné diagnóze, ovšem znalci dr. F. a dr. K. z ní vyvozují odchylné závěry, rozpor se závěry dřívějších znalců se nepodařilo odstranit, a proto krajský soud při svých skutkových závěrech nemohl vycházet ze znaleckého důkazu provedeného v tomto řízení, zejména když oba zmínění znalci uvedli, že názory psychiatrů na rozpoznávací a ovládací schopnost u osob, jakou je obviněný M., se různí.

Krajskému soudu nelze vytýkat, pokud s ohledem na doplnění odborného posudku znalci při veřejném zasedání konaném o odvolání obviněného, vyslovil určité pochybnosti o hodnotě znaleckého posudku dr. F. a dr. K. Tak znalec dr. F. mj. uvedl, že chápání vlivu zjištěného stavu u obviněného na jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti různými znalci může být různé proto, že

existuje odlišné nazírání různých psychiatrů na tento vliv. Podle názoru dr. F., k němuž se připojil i druhý znalec dr. K., duševní stav obviněného není psychopatií natolik ovlivněn, aby nedokázal rozpoznat, čeho se dopouští a své jednání ovládat. Dále uvedl, že různí psychiatři se liší i v názorech na léčbu osob druhu obviněného; zatímco jedni kladou důraz na stránku léčebnou, jiní zastávají názor na možnosti jiného druhu společenského působení, mj. výkonem trestu odnětí svobody. Oba zmínění znalci jsou zastánci názoru druhého, a proto se vyslovili i v tom směru, že ochranné léčení by u obviněného nemohlo přinést zlepšení zdravotního stavu.

Za této důkazní situace, měl-li krajský soud pochybnosti o správnosti znaleckého posudku, bylo jeho povinností postupovat podle § 109 tr. ř. Podle něho je třeba požádat nejprve znalce o vysvětlení. Jak je shora uvedeného patrné, toto vysvětlení, o které se krajský soud osobním výsledkem znalců pokusil, naopak zesílilo pochybnosti o správnosti znaleckého posudku. Měl proto krajský soud ve smyslu posléze uvedeného ustanovení tr. ř. přibrat znalce jiné.

Této povinnosti se krajský soud nemohl zhostit tím, že konstatoval obsah spisů těch dřívějších odsouzení obviněného, v nichž byly podány znalecké posudky jinými dvojicemi psychiatrů. Tyto listinné důkazy mohly vést pouze k zesílení pochybnosti o správnosti znaleckého posudku dr. F. a dr. K., neopravňovaly však krajský soud k tomu, aby dřívější znalecké posudky, jež jsou součástí spisů v jiné trestní věci, hodnotil jako znalecký důkaz provedený podle čtvrtého oddílu třinácté hlavy tr. řádu o dokazování. Je proto možno uzavřít, že krajský soud neobjasnil náležitě duševní stav obviněného.

Tato neúplnost ve skutkových zjištěních se projevila v předčasnosti závěrů krajského soudu, že obviněného s ohledem na změněnou osobnost nelze považovat za zvláště nebezpečného recidivistu ve smyslu § 41 písm. b) tr. zák., jakož i při použití ustanovení § 32 odst. 1 tr. zák. při ukládání trestu.

Pokud pak krajský soud dospěl k závěru, že ani z jiných důvodů nelze obviněného považovat za zvláště nebezpečného recidivistu, vycházel sice správně z materiálního pojetí ustanovení § 41 písm. b) tr. zák., avšak při hodnocení formálních podmínek vadně vycházel z toho, že obviněný byl dříve čtyřikrát již potrestán pro trestné činy téže povahy; za trestné činy téže povahy jako trestné činy proti majetku považoval krajský soud (a shodně s ním i okresní soud) i trestné činy neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák. a neoprávněného užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 133 odst. 1 tr. zák., za které (v souběhu s trestným činem opilství podle § 201 tr. zák.) byl obviněný odsouzen rozsudkem okresního soudu v Příbrami ze dne 13. 9. 1967 sp. zn. 2 T 181/67. Krajský soud považoval podle odůvodnění napadeného rozsudku tuto okolnost za okrajovou a hodnotil ji jako takovou z hlediska materiální podmínky.

Krajský soud tedy ohledně těchto trestných činů ztotožnil pojem „trestných činů téže povahy“ s pojmem „trestných činů téhož druhu“. Vlastnost, odůvodňující zařazení určitého trestného činu do kategorie „trestných činů téhož druhu“ je dána druhovými rysy individuálních objektů, tedy již určitou právní kvalifikací bez ohledu na konkrétní okolnosti případu. Naproti tomu kategorie „trestných činů téže povahy“ je pojmově vytvářena takovými společnými rysy trestných činů, které nejsou určovány zákonnými znaky, nýbrž konkrétními okolnostmi jednotlivých skutků. Trestné činy neoprávněného užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 133 odst. 1 tr. zák. a neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák., jejichž předmětem útoku jsou motorová vozidla, mohou být trestnými činy „téže povahy“ jako trestné činy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví nebo krádeže pouze tehdy, jestliže si jimi pachatel opatřuje neoprávněný majetkový prospěch, např. zmocní se motorového vozidla proto, aby někomu poskytl službu za odměnu apod. Naproti tomu, pokud motivem takového činu je např. touha po dobrodružství nebo uspokojování jiné potřeby bez zjištěných cílů, nebude lze takové trestné činy považovat za trestné činy téže povahy jako trestné činy proti majetku spáchané z parazitních pohnutek. Takové pohnutky nelze sledat u trestných činů, pro které byl obviněný odsouzen cit. rozsudkem okresního soudu v Příbrami ze dne 13. 9. 1970 sp. zn. 2 T 181/67.

Krajský soud dále nepostupoval důsledně ani potud, pokud z hlediska zkoumání materiální podmínky § 41 písm. b) tr. zák. dostatečně nezhodnotil jednotlivá předchozí odsouzení obviněného pro trestné činy téže povahy. Tento nedostatek vystupuje tím více do popředí, když s ohledem na to, co bylo výše uvedeno, byl obviněný pro trestné činy téže povahy v minulosti potrestán třikrát (a nikoliv čtyřikrát). Pojem „vícekrát potrestán“ předpokládá, že pachatel byl pro trestné činy téže povahy dříve potrestán nejméně třikrát; z hlediska naplnění tohoto formálního znaku jde tedy v souzeném případě o případ hraniční. Tím spíše je proto nezbytné, aby v takovýchto hraničních případech z hlediska naplnění materiální podmínky byla jednotlivě rozebrána i dřívější trestná činnost obviněného, což dosud krajský soud (a před ním ani okresní soud) neučinil. Teprve potom bude moci být učiněn spolehlivý závěr, zda všechny zjištěné skutečnosti jak z případu projednávaného, tak z předchozích odsouzení obviněného, podstatně zvyšují nebezpečnost souzeného trestného činu pro společnost, aby bylo třeba obviněného považovat za zvláště nebezpečného recidivistu ve smyslu § 41 písm. b) tr. zák.

Nelze proto v těchto souvislostech souhlasit s vývody stížnosti pro porušení zákona, která v podstatě jen mechanicky zdůrazňuje počet a rozsah předchozích odsouzení obviněného pro trestné činy téže povahy, ovšem je nutno přiznat, že ani soudy se z hledisek výše naznačených nezabývaly patřičně všemi okolnostmi rozhodnými pro posouzení, zda obviněného je nutno považovat za zvláště nebezpečného recidivistu (ve smyslu dovětku § 41 tr. zák.).

Bylo proto třeba vyslovit porušení zákona, jak je ve výroku tohoto rozsudku uvedeno, a napadený rozsudek krajského soudu ohledně obv. P. M. zrušit. Protože pak vytykané nedostatky procesního charakteru se dotýkají řízení, které předcházelo již rozsudku okresního soudu jako soudu I. stupně, zrušil Nejvyšší soud ČR ohledně obv. P. M. též rozsudek okresního soudu v Plzni-sever a tomuto okresnímu soudu věc v rozsahu zrušení vrátil k novému projednávání a rozhodnutí.